

протирич між ініціативними (активними) особистостями, здатними до прийняття відповідальних рішень, і пасивною масою, що виконує ці рішення.

Список використаних джерел

1. Тимошенко В. І. Психологічна теорія походження держави і права. *Юридична енциклопедія* : В 6 т. Т. 5 : П–С / Редкол : Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 2003. С. 193–194.

2. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищих навч. закладів / М. В. Цвік та ін. / За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.

3. Актуальні проблеми теорії держави та права. Ч. І. Актуальні проблеми теорії держави : навч. посіб. / С. М. Тимченко та ін. 2-е вид., стереот. Київ : КНТ, 2008. 288 с.

Николайчук Владислав Сергійович

*здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*Лапка Оксана Ярославівна,
доцент кафедри теорії держави та
права Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент*

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Введення в Україні воєнного стану актуалізувало питання її обороноздатності та забезпечення громадської безпеки. Весь державний сектор було переорієнтовано на здійснення діяльності, що направлена на «відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [1]. Важливі завдання було покладено і на

Національну поліцію України. Зокрема відповідно до Закону «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії режиму воєнного стану» від 15 березня 2022 р. до додаткових повноважень поліцейських було віднесено:

- безоплатне отримання інформації за письмовим запитом від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності;

- конвоювання та утримання затриманих осіб;

- розмінування, допуск до проведення спеціальних вибухотехнічних робіт та техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів;

- представництво в Інтерполі та Європолі;

- збирання біометричних даних, зокрема шляхом дактилоскопіювання;

- можливості використовувати підручні засоби при відбитті нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки при крайній необхідності або затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір;

- зупинка транспортного засобу та його перевірка, а також перевірки водія та пасажирів, якщо вони схожі на тих осіб, які самовільно залишили місце для утримання військовополонених тощо [2].

Специфічних особливостей набуло і одне із основних завдань Національної поліції України – забезпечення публічної безпеки та порядку. До таких особливостей, наприклад, відносяться несення служби: під час комендантського часу, в умовах активних бойових дій під час звільнення окупованих територій; на блокпостах; виявлення та знешкодження диверсійно-розвідувальних груп ворог тощо [3, с. 226]. Не менш важливого значення набувають і питання щодо забезпечення посиленої охорони особливо важливих та інших об'єктів, а також участь у рятуванні людей та надання їм допомоги, забезпечення охорони майна, яке залишилося без догляду [4, с. 37]. Також розширено підстави для перевірки поліцейським документів особи та зупинення транспортного засобу. Так, документи підлягають перевірці у разі: якщо особа володіє зовнішніми

ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи, або самовільно залишила місце для утримання військовополонених; якщо наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених [5, с. 246].

Працівники Національної поліції України продовжують виконувати свої функції і безпосередньо на лінії зіткнення: допомагають людям евакуюватися, рятують з-під обстрілів та доставляють місцевим мешканцям гуманітарну допомогу. Від початку повномасштабного російського вторгнення підрозділи поліції отримали та опрацювали понад 2 млн. 100 тисяч повідомлень від громадян, розпочали майже 14 тисяч кримінальних проваджень за фактами злочинів, вчинених військовослужбовцями Російської Федерації, зареєстрували понад 53 тисячі кримінальних правопорушень, розпочали понад 550 кримінальних проваджень за колабораціонізм (90 осіб вже отримали повідомлення про підозру), затримали 779 осіб за підозрою у диверсійній діяльності, зафіксували майже 11 тисяч майнових злочинів, з яких більше 10 тисяч – крадіжки. Понад 2300 підозрюваних осіб встановлені. Зареєстрували понад 11 тисяч ДТП, в яких загинуло 444 особи. Заблокували понад 2800 «ворожих інформканалів» із загальною аудиторією більш ніж 23 млн. користувачів [6].

Вищезазначене вказує, що з моменту запровадження воєнного стану на території України працівники Національної поліції України поряд із загальними виконують і спеціальні завдання. Це вимагає належного управління та координації дій поліцейських у певних ситуаціях, розрахунку сил та засобів, матеріально-технічного забезпечення. Не менш важливим є також питання забезпечення особистої безпеки поліцейських під час виконання ними завдань в таких складних умовах. Усі ці та інші питання потребують конкретизації та систематизації нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України в умовах правового режиму воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389. URL: <https://www.zakon.cc/law/document/read/389-19>

2. Військо та поліція: зміни в законодавстві під час війни.
URL: <https://ldn.org.ua/consultations/viys-ko-ta-politsiia-zminy-vzakonodavstvi-pid-chas-viynu/>

3. Афонін Д. С., Боксгорн А. В. Особливості забезпечення публічної безпеки і порядку Національною поліцією України в умовах воєнного стану. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 224–230.

4. Заброда Д. Г. Права і обов'язки працівників і курсантів навчальних закладів МВС України при несенні служби з охорони громадського порядку: навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2005. 248 с.

5. Ковбаса В. М., Кусько Р. В., Дрозд Т. В. Діяльність Національної поліції України в умовах воєнного стану: окремі проблемні питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 245–248. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/57.pdf

6. У Нацполіції прозвітували про злочини і кримінальні справи за час воєнного стану. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/newspolitsiya-viyna-spravy/31870345.html>

Носа Ірина Юрївна,

*здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1*

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Колодій Олексій Анатолійович,

*старший викладач кафедри теорії
держави та права Національної академії
внутрішніх справ, доктор юридичних наук*

ПРАВО І МОРАЛЬ ЯК РЕГУЛЯТОРИ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Регулювання суспільних відносин включає у свою систему різноманітних правил та норм, яким суспільство керується в повсякденному житті. Існують різні види соціальних норм: правові норми, корпоративні норми, звичаї, релігійні норми, моральні норми та ін.